

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namené delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 35 • Maribor, sobota, dne 30. aprila 1938 • Leto XIII

J. P.

Vedno naprej!

Mislim, da lepšega pozdrava za naš delavski praznik konzorcij »Delavske Politike« ni mogel poslati svojim naročnikom in vsej delavski javnosti v Sloveniji, kakor ga je z naznanilom, da bo naša »Delavska Politika« od 1. maja t. l. dalje izhajala trikrat na teden, brez povišanja naročnine.

Ta vest bo, navzlic vsem težkočam, v katerih živimo, dvignila razpoloženje ob letošnjem delavskem prazniku in potrdila vero v naš delavstvu, da ideja, za katero po svojih močeh in sposobnosti vsi delujemo, napreduje. Ta vest bo brez dvoma dvignila samozavest in duha bojevnosti med našim delavstvom, ker si je svesto, da vse dosedanje delo in žrtvovanje posameznih sodrugov, zlasti pa našega poverjeniškega zbora, ni bilo brez uspeha, ni bilo zaman.

Ta naš napredek je sicer skromen, vendar smo ponosni nanj, ker je plod nesebičnega in požrtvovalnega dela, ker je ta uspeh res naš, dosežen brez tuje pomoči, brez podpor od strani kapitala, bank ali tujih fondov, in ker bo služil ideji, za katere uresničenje se borimo.

Ta dogodek je obenem dokaz, da je bila dosedanja smer »Delavske Politike« pravilna in koristna; da je odločnost, s katero je branil naš list delavske interese, dvigal samozavest in bojevnega duha pri delavstvu, bila za naše delavstvo pozitivna; ker brez tega bi se krog čitateljev »Delavske Politike« ne bil v teh težkih časih tako razširil.

»Delavska Politika« je bila tudi na političnem polju dosledna branilka programa in zahtev bivše socialistične stranke, zagovornica demokracije, svobode in enakopravnosti vseh državljanov; stala je vedno na strani enakopravnosti vseh zatiranih in jih branila, ker je zastopala načelo, da moramo biti pred zakonom vsi enaki,

da morata biti svoboda in socialna pravica za vse,

in da brez tega ni boljše bodočnosti in zmage socializma.

Iz teh vidikov se je »Delavska Politika« kot glasilo socialističnega pokreta, borila in propagirala ureditev notranje politike v državi na način, ki bo odgovarjal potrebam vseh državljanov in omogočil razvoj političnega, gospodarskega in socialnega napredka. Radi navedenega je »Delavska Politika« tudi vedno odklanjala vsako misel na katerokoli rešitev našega notranjega vprašanja po receptih raznih diktatorjev, pa naj pridejo ti recepti od kjerkoli. Njeno gledanje na vsa ta vprašanja je bilo, da se jih mora rešiti na podlagi demokratičnih načel, dogovorno z vsemi državljani, ker le taka rešitev bo prinesla ozdravljenje, napredek in uresničila težnjo po socialni pravici v državi.

Ako je »Delavska Politika« z dosedanjim dvakrat tedenskim izhajanjem vršila to nalogo uspešno, smo globoko prepričani, da bodo s trikratno izdajo naši uspehi postali še vidnejši in pomembnejši, ker bo glas našega razredno zavednega delavstva močnejši, kakor je bil do sedaj. S trikratnim izhajanjem lista bosta prestiz in odpornost socialističnega delavstva v obrambi svojih interes ter idealov narasla. Trikratno izdajo »Delavske Politike« bo socialistično delavstvo sprejelo s toplimi in prijetnimi občutki ter bo naš letošnji praznik praznovalo, dasi tiho, brez proslav, pa vendar še z mnogo večjim prazničnim razpoloženjem kot doslej.

Ko smo tako opisali razpoloženje, ki nas navdaja ob tem veselom dogodku v našem socialističnem pokretu, moramo pa takoj dodati, da nas ta sicer skromni a pomembni napredek ne sme uspraviti,

„Delavska Politika“ - trikrat!

Vam naročnikom, vsem poverjdnikom in sotrudnikom, pa tudi vsem, ki se razmišljate in čakate!

Z današnjim dnevom začne izhajati naša »Delavska Politika« trikrat tedensko.

S tem se izpolni vroča želja tisočev naših zvestih naročnikov in zaupnikov, kajti dosegli smo cilj,

ki smo si ga bili stavili pred dvema leti. Da, stavili smo si za nalogo, da hočemo našo »Delavsko Politiko« trikrat tedensko in smo jo izvršili. Izvršili smo ogromno delo, delo, ki je zahtevalo od nas vztrajnosti in požrtvovalnosti vsakega posameznega izmed nas in vseh skupaj.

S tem smo najboljše dokazali, da kljub težkim časom, kljub oviram in tisočim zaprekam

smotreno delo v delavskem gibanju rodi uspeh,

tarnanje, čakanje na boljše čase in odrešenje, ki mora priti od nekod, pa pomeni hiranje in umiranje.

Mi pa smo sklenili, da

hočemo živeti,

živeti iz lastne moči, brez tujih sredstev, brez tujih fondov, odvisni samo od svojega dela in napore, od zvestobe nas vseh do naše socialistične ideje, do našega lista.

Dvakrat so se v teku dveh let sestali v Celju k posvetovanju zastopniki in poverjeniki naše »Delavske Politike« iz vseh večjih krajev Slovenije. Dvakrat so prišli, da slišijo poročila o stanju lista in razmotrijo predloge o njegovi nadaljnji izgraditvi. Obakrat smo sklenili

akcijo,

obenem pa določili predpogoje, ki morajo biti izpolnjeni, ako hočemo stopiti korak naprej in iz dvotednika napraviti časopis, ki bo izhajal trikrat tedensko. Ti predpogoji so sedaj izpolnjeni.

Naše delo je nepretrgana veriga predavanj in shodov v vseh delavskih naseljih; na stotine jih lahko zabeležimo. Ta predavanja so služila probujanju delavske zavesti. Na njih smo prepričevali in vcepljali spoznanje tisočim in tisočim, da je znanje moč in časopis, lasten, socialističen časopis, sila, sredstvo za obrambo in napad. Sredstvo za obrambo pred tisočimi socialnimi krivicami, v zvezi z izigravanjem socialne zakonodaje in neprestanimi poskusi njene demontaže, sredstvo za napad, da si delavstvo pribori še več in več, dokler ne doseže svoje v naravnih zakonih utemeljene socialne enakopravnosti, svobode in demokracije. Naš glas ni bil glas vpijočega v puščavi. Naše besede so našle odmeva. Mi pa smo besede na licu mesta pretvorili v dejstva in prepričane zapisali med naročnike. Niso ostali vsi, bilo je omahljivcev nič koliko; toda kar se prvič ni posrečilo popolnoma, smo pri prihodnih prilikah poskušali znova. Težko je prepričevati in pridobivati, toda trud za lastno stvar, za skupno stvar, je užitek. —

temveč nas mora navdahniti z novo voljo in razpoloženjem po nadaljnjem delu, po še večjem in požrtvovalnejšem zbiranju naročnikov za »Delavsko Politiko«. Ne smemo odnehati, dokler ne bomo imeli toliko naročnikov in sredstev, da bo lahko »Delavska Politika« izhajala tudi v večjem obsegu in prinašala prav vse, kar mora dobro urejen delavski socialistični list prinašati. Še več! Ne smemo odnehati, dokler ne bo »Delavska Politika« izhajala vsak dan, kakor to zahtevajo interesi delavskega gibanja pri nas.

V tem smislu in s temi željami naj bo od nas vseh pozdravljeno trikratno tedensko izhajanje »Delavske Politike«.

To naše delo je bilo v pravem pomenu besede

delo od moža do moža;

ne samo od moža do moža, tudi

od sodružice do sodružice.

Da, treba je poudariti to dejstvo, kajti naša predavanja po vseh večjih delavskih naseljih dokazujejo, da gredo žene in dekleta z nami, da smo jih pridobili za našo stvar in s tem utrlj pot naši »Delavski Politiki« v delavske hiše, v delavske družine.

O, vemo, ni še vse storjeno! Zanemarena je bila naša njiva. Sedaj smo očistili komaj največji plevel, ki je dušil našo setev, našo rast. Našega dela ne bo konca, od nas ga bodo nasledili drugi, od nas vzgojeni, od nas pridobljeni, ki bodo poklicani, da zidajo stavbo znanstvenega socializma na temeljih, ki smo jih pripravili mi.

Da, mi! Mi vsi, ki se danes veselimo našega uspeha, ki je mogočnejši in zgovornejši od praznih tolažilnih besed. Ta mi ste vi, poverjeniki, ki pobirate naročnino, opominjate, prosite, trkate, ki vam ne zlo mi volje, kadar premerite daljno pot do naročnika, po dvakrat, trikrat, ki vas ne more užaliti neumna beseda nezavedneža, ki po težkem delu pozablja na svojo utrujenost, ki znate premagati komodnost, to strašno bolezen v delavskih vrstah, bolezen, ki odvrča delavski razred od dela za svojo stvar; vi, ki vas takorekoč vsaka ura najde pri delu za našo »Delavsko Politiko«, ki se razen svojim družinam posvečate veliki, čez ves svet segajoči družini — delavskemu razredu.

To je vaš uspeh, vi skromni sotrudniki, dopisniki in člankarji v tovarnah, ki dopisujete v »Delavsko Politiko«, ki polnite teden za tednom njene predale in napravljate iz nje resnično ogledalo delavskega

življenja, ki poleg tega sledite razvoju in dajete uredništvu čisto dragoceno vzpodbudo, ki znate pojasniti probleme, katerih človek za pisalno mizo ne vidi in čisto niti ne slutiti, ki ne iščete priznanja, ampak vam je vsaka tiskana beseda izpod vašega peresa zadoščenje.

Naročniki pa ste kakor opeka položena v zgradbi druga vrh druge, vi ste fundament in stavba.

Ob tem pomembnem dnevu

vsem: priznanje in zahvala!

Temu pa se pridružuje prošnja, poziv za nadaljnje sodelovanje.

Začeli smo in sedaj moramo vzdržati. Vzdržati bomo mogli samo, ako ne bomo napravili niti koraka nazaj, ako bomo vsako vrzel takoj zamašili, izgubo nadomestili. Toda je sam zastoj pomeni nazadovanje.

Nazadovati nečemo!

Izpopolnili bomo list, da bo svež in poučen, toda ne samo za nas sodruge, tudi za žene, za sodružice, ki smo jih mogoče doslej nekoliko zanemarili, za mladino, da bo »Delavska Politika« kot dober prijatelj delavskih družin in vseh onih, ki čutijo, da je njih usoda povezana z delavskim razredom.

Sodruzi in sodružice, še bomo hodili na predavanja, še bodrili, še nabirali naročnino in dopisovali, in to vse v zavesti, da naša »Delavska Politika« ni sama sebi namen, ampak, da je samo sredstvo delavskega razreda v njegovem stremljenju in boju, samo glasnik socialistične misli,

glasnik socializma.

Čutimo se in bodimo tudi v bodoče kot ena družina, kajti v tej zavesti smo delali in rastli v teh letih in kot doslej, bodi naše geslo tudi povsimal:

Z »Delavsko Politiko« naprej!
Družnost!

Po volitvah v Bulgariji

Vlada namerava še naknadno prečistiti izvoljene poslance

Kljub terorju, aretacijam, prepovedi volilne agitacije in delnim potvorbam volilnih rezultatov, s čemer so bili prizadeti opozicijski kandidati pri volitvah v sobranje (parlament), je dobil ustavni blok združenih demokratičnih sil 63 mandatov. Od teh so dobili: 8 socialisti, 6 komunisti, 32 zemljoradniki, 17 pa ostale stranke bloka. Od ostalih izven demokratičnega bloka izvoljenih poslancev se jih je 10 izreklo za sodelovanje z opozicijo. Na ta način bo število opozicija 70 od 160 poslancev.

Ako bi bil položaj v svetu nekoliko ugodnejši za demokracijo, ne bi bilo izključeno, da bi opozicija v bulgarskem parlamentu postala celo večina.

Parlament se bo sestel v maju in najbrž bo prvo delo, ki mu bo odkazano, sprejetje zakonov, ki so bili izdani po ukinitvi ustave in uvedbi diktature, da na ta način razreši kralja odgovornosti za vse, kar se je dogodilo od 19. maja 1934. dalje in za kar je kralj izjavil, da prevzema odgovornost.

Vlado je izid volitev razočaral in njene konference z vladnimi poslanci dokazujejo, da se je polašča nemir. Ni izključeno, da bo vlada skušala pri odobritvi mandatov v sobranju doseči, da se mandati »državi nevarnih« poslancev ne potrdijo.

Boj demokracije za zmago v Bulgariji bo še gotovo dolg in težak.

V čem se je popravil položaj delavstva?

K temu lepemu uspehu bi pripomnili, da je v l. 1930. bilo več delavstva zaposlenega in pri SUZOR-u zavarovanega, kakor danes in da je bilo takrat okrog

Angleško francosko posvetovanje v Londonu

Pomembna posvetovanja med angleškimi in francoskimi državljani se vrše v Londonu. Pripisujejo jim velik pomen, ker bosta na njih obe državi določili svoje stališče v vseh važnih svetovno-političnih vprašanjih, med drugim tudi glede Čehoslovaške.

Res lepe zasluge

milijon prebivalcev manj kot danes. — Povprečna zavarovana mezda je bila takrat za okroglo din 4 na dan višja od današnje. Čigava je bila takrat zasluga, da je bila situacija toliko boljša, in to brez zakona o minimalnih mezdah?

Na velikem kongresu »Jugorasa« je bilo med drugim povedano tudi to, da je danes zaposlenega delavstva v Jugoslaviji nad 200.000 več, kot l. 1935. in da znaša tudi zaslužek nad 2 milijardi dinarjev več, kot l. 1935. Obenem je bilo rečeno, da je to zasluga smotrene politike sedanjega režima.

Socialistična internacionala delavstvu

V dobi svojega tridesetletnega obstoja je doživelo mednarodno delavsko gibanje ure zmage in stiske.

Socialistična delavska internacionala ni nikdar prikrivala težko osvobodilnega boja delavstva.

Mednarodno pravo propada. Vseposod samo oboroževanje. Sila vlada svet. Kako je moglo človeštvo tako globoko zabresti?

To se je zgodilo, ker je del posejdujočega razreda, prestrašen vsled mogočnega vzpona delavstva, raje žrtvoval svobodo — četudi si jo je bilo priborilo meščanstvo v težkih bojih — in se zatekel pod zaščito diktatorjev.

Ker je velik del obubožanih srednjih slojev in obupanih brezposelnih podlegel fašistični demagogiji, ki na videz rolni proti kapitalizmu in se izživlja v divjem hujšanju proti rasam.

Ker so vlade, ki so zmagale v poslednji vojni, storile vse, da so izgubile mir, s tem, da so poteptale vse upe narodov, ki so hoteli razorožitev, splošno varnost in vlado pravice v mednarodnih odnosih.

Vsled omalovaževanja pravice so prikliale silo fašizma, ki jih danes ogroža.

Ker se celo v deželah, ki so ohranile demokracijo, le prevečkrat predpostavljajo interesi vladajočih razredov interesom ljudstva. Ker tem državam le prevečkrat manjka čut mednarodne solidarnosti in namesto, da bi se združile v obrambi napadene demokracije, vidijo samo sebe, s čemer koristijo skupnemu nasprotniku, slabe pa skupno stvar.

Tej temni sliki moramo vsekakor postaviti nasproti druga, tolažilna dejstva:

Predvsem imamo v mislih junaški obrambni boj republikanske Španije, ki jo naskakuje mednarodni fašizem. Kakršenkoli že bo izid tega boja, v katerem sta zastavili dve znani državi vso moralno silo svojega strašnega vojnega orožja, junaštvo španskih bojevnikov za svobodo bo tvorilo eno najslavnejših poglavij človeške zgodovine, ono nam je najboljše jamstvo, da bosta svoboda in pravica znova osvojili svet.

V mislih imamo neustrašen boj, ki ga vodi kitajsko ljudstvo proti japonskim osvajalcem, čigar pogum in odpor pozdravljamo iz vsega srca.

V mislih imamo zmagoslaven odpor demokracije v številnih državah proti vsem napadom od znotraj in od zunaj. Tam, kjer stoji

demokracija pod močnim vodstvom socialističnega delavstva,

kot v skandinavskih deželah, ima zaznamovati silen vzpon in nam proži najbolj dokaz svoje življenjske sile.

Spričo teh nasprotstev, ki v tem trenutku odločajo usodo sveta, se jasno zavedamo svoje naloge:

Z vsemi silami moramo podpirati boj naših španskih bratov. Brez prestanka mo-

ramo pobijati politiko takozvanega nevmešavanja, iz katere se fašisti norčujejo, ki je dovedla do tja, da stoji španska republika izven zakona, in ki je, s tem, da ji je zaprla dovoz za obrambo potrebnega orožja, podprla zločinski napad fašizma proti svobodi velikega naroda.

Internacionala je že od vsega početka nujno pozvala vse stranke, da store, kar je v njihovi moči, da dobi Španija končno letala in topove, ki so ji potrebni, da bo zaščitila življenje žena in otrok pred nezasišano krutim bombnim napadom, in obranila demokracijo in svet pred tiranijo dveh diktatorjev.

Dolžnosti, pomagati junaškim bojevnikom za svobodo v Španiji, se priključujejo še nove naloge, ki jih mora mednarodni delavski razred izpolniti:

Treba je, kolikor mogoče, podpirati boj kitajskega naroda.

Treba je odgovornim, čijih oklevanje naliči na izdajstvo, jasno predočiti dolž-

nosti, ki jih imamo vsi, da rešimo svobodo in mir na svetu, t. j. obramba demokracije, ki jo je treba organizirati v vsaki državi in mednarodno, skupna varnost, zajamčena s skupno akcijo velikih in malih držav, nobenega nadaljnega popuščenja pred diktatorji!

Naj si bo delavski razred svest svoje zgodovinske naloge in naj zgrabi zastavo svobode, ki je padla iz rok v službi diktatorjev onečaščenega meščanskega razreda! Naj razvije prapor boja proti izpodjednemu in propasti zapisanemu kapitalističnemu svetu! Naj stopi na čelo v boju proti fašizmu, za resnično demokracijo, za vlado popolne osebne svobode, za pravico samovlade ljudstev in pravice v okviru mednarodnega reda in miru!

Naj živi svoboda!
Naj živi socializem!

Socialistične delavske internacionale.
Izvršni odbor

Uspešna obramba republikancev

Poskus nacistov, da prodro na fronti Teruel—Montalban se ni posrečil.

Prodorna sila nacistične ofenzive v Kataloniji se je obrabila.

Nacisti so računali, da bodo s prodorom na aragonsko-katalonski fronti izvojevali odločilno zmago. Zato so vrgli na ta del fronte vse svoje razpoložljive sile, zlasti so koncentrirali motorizirane divizije Italijanov, artiljerijo in pa italijansko ter nemško letalstvo.

Posledica ofenzive vladine vojske pri Teruelu.

Pribiranje nacističnih sil se je pričelo že decembra 1937. Vladina vojska je potem decembra z nenadnim napadom pri Teruelu deloma prekrizala nacistične račune. Mogoče je republikansko poveljstvo računalo, da jih bo prekrizalo popolnoma, ker si ni moglo misliti, da bi mogli nacisti ob izvajanju politike nevmešavanja spraviti tolike količine vojnega materiala in čet iz Italije in Nemčije v Španijo, dočim se je dobava vojnega materiala za republikance mogla vršiti le v skromnem razmerju — tihotapsko.

Boji pri Teruelu so hudo prizadeli nacistične, toda spričo prej povedanega, izgube za nje niso bile niti zdaleka tako hude, kot za republikance, ki so se v bojih pri Teruelu močno izčrpali, zlasti, kar se tiče vojnega materiala.

Napad nacistov pod Saragosso in umik vladine vojske.

To izčrpanost republikancev so nacisti tudi izrabili in so sami prešli najprvo v protiofenzivo pri Teruelu, potem pa v napad pri Saragossi, ob reki Ebro, kjer so napadli pri Quinti in Belchiti ter severno od Saragosse, pri Huescu in Jaci v Pirenejih.

Imeli so uspehe. Od sredine meseca marca in domala ves mesec april so nacisti izvajali ofenzivo, med tem ko so se republikanske čete umikale. Iz Aragonije so pritiskali nacisti in so se bili veliki boji okoli krajev Alcaniz, Caspe ob reki Guadalope, ob reki Ebro, pri Fragi ob reki Cinci in Leridi ob reki Segre ter pri mestu Tremp v Pirenejih. — To je bila črta, na kateri so se republikanci skušali prvič postaviti nacistom v bran.

Prodor nacistov med Alcanizom in Caspe proti morju.

Pritiska med Alcanizem in Caspe niso vzdržali. Tod so jih nacisti potiskali proti jugovzhodu in severozapadu. Morali so se umikati na levi breg Ebra. Nacisti so prodirali v dolini Ebra proti morju, zavzeli del Tortoze (na desnem bregu Ebra) ob morju, prekinili zvezo med Španijo in Katalonijo in napredovali ob morju do Alcala de Chisvert.

Ustaljena fronta v Kataloniji.

V ozemlju, ki ga meje reke Ebro, Segre in njen pritok, ki teče mimo mesta Trempa v Pirenejih, je republikanska fronta sedaj ustaljena.

Napadi nacistov na fronti Teruel—reka Guadalope—Morella.

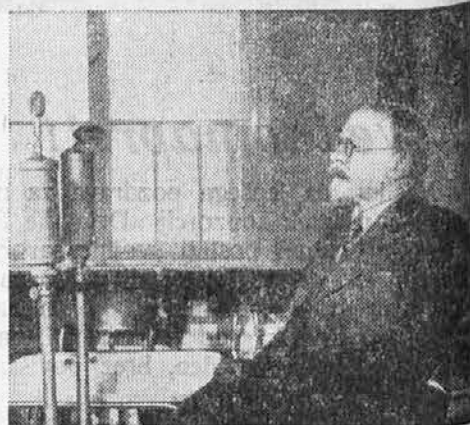
Nacisti so vsled tega razočarani in skušajo s poslednjimi silami, kolikor jih jim je še ostalo od te ofenzive, prodrati na fronti med Teruelom, severozapadno od Teruela ležečim krajem Montalban, koder se obrne fronta v loku proti reki Guadalope, in poteka potem južno mimo kraja Morelle na S. Mateo in od tu na Alcala de Chisvert.

Čehoslovaški ne!

Sudetski Nemci in Čehoslovaška

Sudetski Nemci pod vodstvom Henleina so imeli kongres. Henlein je bil prejšnji dan v Berlinu. Na kongresu so stavili zahteve, ki jih republika ne more sprejeti. Zahteve Nemcev zahtevajo popolno avtonomijo, državo v državi.

Pariški socialistični »Populaire« pravi, da bi nemške zahteve ne bile take, če bi se Čehoslovaška odrekla demokraciji in zahodnim državam. Predsednik dr. Beneš tega ne more storiti, ker je značilen in je republika močan branik demokracije. Nemčija bi bila za vsak kompromis, če bi se ji posrečilo razdreti vez

Čehoslovaški socialno demokratični minister Bechyne

med demokracijami in s tem odstraniti ovire svoji nadaljnji politiki. S Poljsko je že napravila tako.

Čehoslovaška republika na zahteve Nemcev ne more pristati. Zaradi tega postajajo razmere bolj napete.

Angleška in francoska vlada sta zahtevali poročilo o političnem položaju v republiki, kar znači, da bi bil napad na republiko mednarodno vprašanje prve vrste.

Čehoslovaška vlada je izdelala manjšinski statut, ki zagotavlja manjšinam vso enakopravnost. Politiko republike podpirajo tudi češki in nemški socialni demokrati.

Kitajci na dveh bojiščih uspešni v obrambi

Japonci zaman napadajo

Na kitajskem bojišču so začeli Japonci protiofenzivo na dveh frontah in sicer v Santungu, severno od cesarskega kanala, v trikotju, kjer seka kanal železnica, ki vodi od morske obale v notranost dežele proti mestu Kai-Feng. Tu so se razvili boji okoli mest Jihšien, Tajerčuang in Tengčung. Na fronti imajo Japonci 650.000 vojakov, pa ne pridejo naprej.

Drugo bojišče je v pokrajini Čekiang, južno od Nankinga in jugozapadno od Šangaja.

Tu se vodijo boji z menajajočo se srečo: pod Nankingom so Japonci napredovali, pod Šangajem pa Kitajci.

Nacistična poročila so že parkrat javila, da so nacisti republikansko fronto na tem odseku prodrli, zlasti v smeri proti Aliagi ob reki Guadalope, pa se je izkazalo, da so republikanci napade vzdržali.

Paletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

...Gledam skozi okno — pod goro se bujno ziblje nališpani gozd, kodrajoči veter mane in stresa svetle vrhove plameneče pobarvanih javorov in trepetljik, odpadajoče rumeno, sivo in rdeče listje kroži po zraku in pada na modrikasto površino reke, kjer piše pestro pravljico o prežvelem poletju —; z enakimi pestrimi črkami, enako priprosto in spretno, bi jaz rad pripovedoval o tem, kar sem doživel v tem poletju.

V tihi okraj Tumanovski, sredi gozdov, v selo Visoka Gnezda, me je napotil neki znanec. Prišel sem tja kot letoviščar, s potnim listom na ime Jegorja Petroviča Trofimova, trgovca tretje kategorije. Svojo prošlost sem si izmisliš takole: Bival sem v Moskvi, kjer sem imel branjarijo; ko so se pričele — po prevratu*) — razlastitve, se mi je od strahu omračil um, preležal sem skoraj leto dni v bolnici in da zopet okrevam, sem si izbral to samoto. Sem vdovec, popolnoma sam na svetu in duševno pobit, v razstrojenimi živci. S to zgodbo sem se takoj dobro uvedel med kmeti, ki so me pomilovali, — človek, ki je prišel na nič, in še slaboumen povrhu, — kaj pa je tu posebnega?

Najel sem sobico pri stari devici, kočarici, za devet rubljev do Pokrova.*) Nekaj dni sem kradoma hodil po vasi, da bi si vse ogledal, da bi se seznanil

z urjadnikom,*) ga pogostil s čajem in ga poprosil pozornosti in zaščite. Vse je šlo dobro, pokroviteljsko mi je pritrjeval:

— Kaj bi tisto, Jegor Petrovič, živite, mi imamo mirne ljudi radi! — je govoril in si gladil kozavo lice z nesigurnimi, tresočimi se rokami. Tudi njegovo besedovanje je bilo nesigurno, često prekinjano z ovinki in popravki.

— Naš kraj je za take ljudi kakor nalašč — tu v okrožju ni nikakršnih večjih podjetij, ne tovarn, samo tu, v oddaljenosti dvanajstih vrst, izdelujejo neki kemiki kolomaz in podobno, — zaposlujejo menda kakih trideset delavcev, ampak so po večini domačini, tujecev je malo in kakšnih nemirov tam zdaj ni opaziti.

Bil je majhen, suh, s koščnim obrazom, lice so mu razorale koze, a čelo mu je od njih ostalo skoro nedotaknjeno, njegove obrvi, podobne vprašajem, so nemirno vztrepetavale, kakor mišja ušesca. Oči je imel drobne, motne in mirne.

— Tukajšnji prebivalci so po večini razkolniki, čeprav, seveda mladina ne veruje ne v Boga, ne v hudiča, ampak kar tako, sama v sebe, — je pripovedoval. — Da vam priznam, jaz še nisem dolgo tukaj, šele od zadnje jeseni, prej sem pa služil v Zajmišču, veste, v tistem zalivu, kjer se parniki ustavljajo. — Bilo je zelo težko. Posebno pozimi. — Včasih smo morali streljati na ljudi. Na me so tudi streljali, konj mi je poginil, nogo sem si izvinil, — imam pa ženo in troje otrok; napravil sem prošnjo za premestitev. Seveda, tudi tukaj — ne morem le za pečjo sedeti, — so časih različne homatije, a vseeno, bolj mirno je — kmet še ni obupal in zna ceniti svoje življenje, a tam drugod, delavstvo, — vi ste iz mesta

in veste kakšno je... Pa čeprav oni, delavci po tovarnah, pronikajo v vse luknje in vse razpoke, kakor mrzla sapa na primer, jih vseeno — opazimo...

Na komarja je sličil, tale načelnček, v glavi se mu je očitno zmešala neka nepojmljiva misel in zdaj šumi v njej in po tistem vznemirja gospoda Kleonova.

Mnogo je dandanes razkrojenih ljudi, ki živijo pod vtisi prestanega strahu, v pričakovanju nove groze.

Vasica je bila majhna, prijazna in čeprav revna, vendar čedno urejena. Stala je sredi širokega obroča gozdov, na griču, ki ga je v polkrogu obkrožala živahna in bistra rečica Vaga. Povsod, kamorkoli pogledaš, so dolinice in holmi in po njih so kakor preproge razprostrti našniki, povsod zakrivajo pogled v daljavo gozdovi, samo proti severu so se razmaknili in prepustili v ravnino plovno reko Kosuljo, ki pa se je, ko je sprejela med svoje bregove Vago, takoj zaokrenila in izginila v mraku gozdov.

Že drugi dan svojega bivanja v Gnezdah, ko sem se sprehajal po vasi, sem opazil človeka, ki so mi ga moji znanci priporočili in tudi on je takoj našega razumel kdo sem.

Novi moj znanec je bil sin vaškega staroste, Jegor Dosjekin, velik in močan človek, kot skala, z veliko glavo, sivo koščato lice mu je bilo kakor iz kamna izrezano in ves je naličil močnemu, zdravemu hrastu. Brado in zaličje je imel obraščeno z mehikimi, nakodranimi rumenimi lasmi, ozke oči so mu bile poševne, napol priprte in gledal je nezaupljivo in strogo.

On je prvi prišel k meni, zadaj za vasjo, pri mlinih, dvignil je roko do svoje kape, zataknil palce za pas in me je začel ogovarjati:

(Dalje priložniti.)

*) mišljena je prva revolucija leta 1905.

*) Marijin praznik 21. septembra.

*) Podeželski predstavnik policijske oblasti.

BREZOBVEZNO ZA NAKUP SI LAHKO OGLEDATE

NAJNOVEJŠE MODELE ČEVLJEV v novi trgovini **Vlado Kranjc**, Kranj, Mestni trg 13
Na zalogi Luxor - Roxy - Darling in domači izdelki
Za poletje v vseh barvah! Nizke cene! Priznano dobri izdelki!

Iz naših krajev

HRASTNIK

Ali ni krivica? Vsakomur so znane življenjske razmere rudarskih upokoencev, zlasti še staroupokoencev, ki se na vse načine bore, da se preživljajo na svoja stara leta. Tako so si vsaj delno lajšali bedno življenje s tem, da so smeli na odvalu TPD nabirati slab premog, ki so ga našli tu med slabim jamskim in jencem. Ti rudarski upokoenci so se na ta način oskrbovali vsaj z brezplačnim kurivom, da so si tako mogli ogreti svoja borna stanovanja in kuhati. Sedaj, po več kot 100 letih, ko že rudarji smejo smatrati to kot dedno pravico, je TPD radi enega ali dveh upokoencev, ki sta nabrali premog prodala privatnikom, prepovedala in omejila nabiranje premoga tako, da sme v bodoče vsak upokoenc nabrati le 3 (tri) koše premoga, kar ne znaša 100 kg. S to količino naj sedaj ti ubogi upokoenci grejejo svoja mrzla stanovanja pozimi in kuhajo ves mesec. Nihče ne more temu ugovarjati, ako TPD prepove prodajati premog. Toda tudi tu je treba uvideti, da je temu vzrok premala pokojnina, ki znaša pri novoupokoencih din 500, pri kronskih pa raje ne omenjamo zneska. In so to rudarji, ki so kopali skozi 30 do 40 let črni diamant, da smejo danes domovati po slabih in skromnih pri- vatnih stanovanjih in jih drago plačevati. — TPD naj se prepriča, da delavci, bodisi v ste- klarni ali kemični tovarni, ko obnemorejo, ob- drže tovarniška stanovanja, deloma tudi kur- lavo, če tudi omenjeni tovarni nimata svojih rudnikov. Zelo žalostno dejstvo je, da gg. pri TPD tedaj svojim zaslužnim rudarjem dele tako nagrado: 3 koše premoga, katerega si morajo še sami z velikim trudom nabirati. Vr- lu tega družba raje požiga ta hrib, namesto da bi blazila in lajšala življenje vsaj tam, kjer to lahko stori. Gg., zelo ste socialno čuteči in naklonjeni! Gospodarsko vzeto pa: ali je prav, da se na ta način uničujejo zemeljski zakladi?

ZABUKOVCA

Gospod, ki se bo moral priučiti našim raz- meram. Gospod nadpaznik, ki ga je privedla njegova srečna zvezda pred kratkim časom nazaj iz južnih krajev, kjer se je navzel tam- kajšnjih navad, bi rad le-te uvedel tudi pri nas. Zaprtni si naj, da se besede, katere je izrekel pred kratkim na delu proti nekaterim tukajšnjim delavcem, da bi bilo najbolje, da se jih vložijo v topovsko cev in izstrelijo, ne bo- do izpolnile. Gleda naj pa, da tukajšnje za- vedno delavstvo ne izstrelji njega tja, odko- der je prišel, ali kamor po svojem obnašanju spada. Močno mu je tudi na poti tisti bori ko- šček kruha, ki ga pojé naš rudar za malico in se pritožuje nad svojimi nadrejenimi, da vse preveč protežirajo delavstvo, češ, tega vendar ni v kolektivni pogodbi. G. nadpaznik pač nima povoda govoriti o protekciji. Ako gospodje tolerirajo malico, potem zato, ker vedo, da tudi kmetič svojo živino po gotovem delovnem času nakrmi, da lahko dalje dela. Seveda se nahajamo v času nadprodukcije de- lovnih sil in g. nadpaznik nič ne de, če kdo omaga. Zatorej apelira delavstvo na rudniško upravo, da pokliče gospoda na odgovornost in ga primerno podučijo, kako se postopa pri nas z delavstvom. V nasprotnem slučaju ga bomo primorani podučiti sami. Zavedno de- lavstvo.

VELENJE

Mnogokrat se razpravlja o težkočah v so- cialnem zavarovanju, ker mnogo podjetij ne vrši svojih dolžnosti in ne prijavlja delavcev v zavarovanje, razven, ako se pripeti kakšna ne- zgoda ali če delavec oboli. Pripeti se, da je tak podjetnik ovaden, plača malenkostno ka- zen, ne poboljša se pa ne, ampak odpusti pri- zadetega delavca, vzame novega, ki mu pa zabiča, da pri eventuelni kontroli pove, da dela šele par dni, čeravno je že morda leto dni v službi. Ker nima niti delavske knjige, niti davčne, lahko to stanje traja več let, če si slučajno delavec ne polomi svojih udov. To stanje bi se dalo na mah odpraviti z spre- membo zadevnih zakonskih določb in uvedbo visokih zapornih kazni. Kajti samo teh bi se taki gospodje bali.

Občudovalci tretjega čuda v Saleški dolini so se sedaj po končanem plebiscitu temeljito oddahnili. Cele dneve in noči so zijali v svoje radio-aparate in poslušali poročila od tam, kjer se cedita med in mleko. So to po večini nenadomestljivi ljudje, ki imajo plače za več drugih delavcev in nameščencev, ali pa ljudje, ki na račun slovenskih delavcev bogatijo in ne izvajajo naših socialnih zakonov. Sedaj je pa nastal pri teh ljudeh temeljit preokret. Na lico mesta so se prepirali kako in kaj in pripovedujejo svojim zaupnim prijateljem, da je tukaj boljše kot tam. Nekateri so, kakor znano, pošiljali svoje otroke že v zgodnji mladenosti v inozemstvo, da bi se, kakor so sami pripovedovali, naučili nemški, čeravno sami med seboj nikdar ne govorijo slovensko in so imeli torej priložnost se nemščine naučiti do- ma. Pri mnogih se je sedaj pokazalo, da so pravzaprav Slovenci, ki se sramujejo svojega jezika in upamo, da se poboljšajo. Da ne bo kdo mislil, da je temu kriv marksizem, mora- mo povedati še to, da so vsi ti narodni od- padniki zagrizeni nasprotniki marksizma, ob volitvah se pa običajno pridružijo tisti listi, ki pripada vladujoči stranki.

LJUBLJANA

Mesarski paradiž pri Slamiču. Pred kratkim je neki mesarski pomočnik tožil znano mesar- sko tvrdko Slamič radi plačila nadurne mezde. Pomočnik je navedel, da je namesto 8 ur dnevno, kolikor bi smel delati po zakonu v Slami- čevem podjetju, ki je industrijsko podjetje, de- lal vsak dan po 11 do 14 ur in opravljal tako nadure. Tožena tvrdka je na te tožnikove tr- ditve navedla, da ni tožnik pri njej opravljal nikakih nadur, ker sploh nima toliko dela, da bi bilo treba njenim delavcem delati nadure. Delavcem se sploh pri njej zelo dobro godi, ker nimajo nikakega strogega nadzorstva. De- lo so dostikrat le sami nekoliko raztegnili za- to, da niso ustvarili videza, da jih je preveč, i. t. d. K vsem tem svojim trditvam je toženka ponudila razne priče — mesarske pomočnike,

ki so uslužbeni pri njej. Sodišče je sicer zasli- šalo le dva od teh, vendar sta bili njuni izpo- vedbi zelo zanimivi in značilni ter podajamo zato glavne odstavke iz njih dobesedno, da bodo tudi drugim delavcem lahko v pomoč.

Kozlevčar Anton, mesarski pomočnik pri Slamiču je izpovedal:

«K delu nas ni nihče priganjal in moram vohče reči, da se pri delu nismo pretegnili. V zimskih mesecih smo delali dostikrat do pol 16. ure, ker smo delali počasi, ker se nam ni mudilo, lahko pa bi bili z delom za isti dan poprej končali, če bi se bili bolj pobirgali. V letnem času smo bili bolj urni, ker se je mu- dilo enemu na sprehod, drugemu h kopanju. Pri dopoldanski malici smo se včasih dalj ča- sa zamudili, ker smo se pogovarjali o športu in drugih takih zadevah. Tudi pri kosilu smo včasih čitali časopise, debatirali o športih, včasih smo zunaj sedeli, včasih pa smo šli ta- koj na delo, kakor je pač prilika nanesla. Pri popoldanski malici smo se pa delj časa zamu-

dili, kakor zjutraj, ker si je vsakdo po poljub- nosti odrezal salamo ali kaj drugega prekaje- nega.»

Kodrnja Rok, prekaževalec in delovodja pri Slamiču, je povedal:

»Po kosilu smo dostikrat po kako uro ali dve poležali in smo šele ob treh začeli pomi- vati, zakaj je bilo normalno treba deset mi- nut, včasih smo pa prav počasi pomivali, mo- goče do tri četrt ure, to zaradi tega, ker so bili mesarski pomočniki nam prekaževalskim pomočnikom zavidljivi, ker so oni imeli več dela, kakor mi in so rekli, da kakšni gospodje smo mi. K delu nisem nikdar nobenega silil, tožnik se je dostikrat motal okrog črev za iz- delavo klobas ali salam, vendar sem ga opo- zoril, da naj neha, ker je konec dela.»

Oba Slamičeva pomočnika sta potemtakem opisala paradiž, ki ga imajo mesarski pomo- čniki pri njem še v dosti lepših barvah kot Sla- mič sam. Tožnik je ugovarjal, da je moral de- lati ves čas naporno in intenzivno, da je za obed in za južino bil dovoljen le čisto kratek čas in da niso pomočniki niti najmanj raztego- vali dela, ampak je bilo njihovo delo naspro- tno zelo naporno. Kljub temu je sodišče tožbo zavrnilo, ker je verjelo gornjim pričam, večji del tožbenega zahtevka pa je zavrnilo že tudi zato, ker je tožnik nekdanj med službovanjem podpisal izjavo, da je prejel plačilo za vse na- dure. Le zakaj je Slamič dal svojim pomo- čnikom podpisovati take izjave, če pa nadur pri njem sploh niso opravljal?

Delavsko glasbeno društvo priredi dne 7. maja ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice pevski koncert. Na sporedu so delavske, koro- ške in slovenske narodne pesmi. Vstopnina din 8, 6, 4 in 3. K obilni udeležbi vabi odbor.

MARIBOR

Delavke!

Nameščenci!

Delavci!

V soboto, dne 7. maja t.l. se bo vršila v veliki dvorani pivovarne „Union“

MAJSKA AKADEMIJA

na kateri bodo sodelovala vsa delavska kulturna društva v Mariboru.

Opozorite na to važno prireditev vse sodelavce!

Proslave, kaj pa drugo? Pripravljamo se na proslavo 20letnice jugoslovanskega Maribora. Vprašamo pa se, dali je tudi vse za proslavo pripravljeno? Kajti kdor namerava kaj takega, mora svojo hišo v vsakem oziru urediti in oče- diti, da jo bo lahko s ponosom pokazal slav- nostnim gostom. Isto velja tudi za mesto! Me- sto Maribor danes še ni tako urejeno, da bi bilo pripravljeno na proslavo. Ne glede na ne- urejenost ulic in trgov, postojajo še vedno ona velika nakaza, ki se je ne da enostavno skriti ali zakriti in to so one nesrečne barake in vagonarska kolonija, kjer kaže beda najbolj nazorno svoj strašni obraz. Naravno, da veli- ka revščina ne vlada samo v barakah in va- gonih, ampak takorekoč povsod, zlasti zunaj mesta, dasi je ne manjka niti v centru, po kle- teh, drvarnicah in na podstrešjih ter v raznih pralnicah. Samo, da se te bede ne vidi. Glede barak smo slišali, da jih nameravajo podreti, ne da bi se poprej preskrbelo kam, z bara- karji. To pa nikakor ne gre! Sem sicer pre- pričan, da ako tudi odložimo proslavo za pet let in jo izvedemo ob priliki 25letnice, ne bo mnogo bolje, če bomo nadaljevali v doseda- njem tempu. Vendar pa se bodo do tedaj dali odpraviti vsaj zunanji madeži. Vojne barake in vagonске naselbine morajo do proslave iz- giniti, ker delajo sramoto 20. stoletju in to še posebno v obmejnem mestu. Prizadetim stano- valcem pa je treba preskrbeti ljudem primer- na stanovanja.

Važno za vse konzumente plina: V noči od 2. maja od 20. ure do 3. maja do 6. ure zjutraj bo prekinjen plin za vse konzumente na des- nem bregu Drave. Zaradi regulacije Glavnega trga se bo prelozilo glavno plinsko cev. Vsi prizadeti konzumenti naj zapro glavno pipo

pri plinomeru in ne smejo v navedenem času uporabljati plina. Prosimo, da se ravnete toč- no po navodilu. — Mestna podjetja, plinarja.

Preobloženo sodišče. Pri okrajnem sodišču imajo za reševanje civilnih sporov tri oddelke. Kljub temu so tako preobloženi, da pri enem oddelku že sedaj razpisujejo razprave za me- sec avgust. Kdor torej sedaj vložijo tožbo in pade pod ta oddelk, bo prišel z razpravo na vrsto šele v jeseni in če bo razprava prelo- žena, kar je običajno v spornih zadevah, bo imel sodbu v rokah najhitreje šele začetkom novega leta. Za takšno prometno mesto kot je Maribor, bi pač moralo biti dovolj sodnikov na razpolago.

Aretiran je bil ravnatelj Josip Rože, ki je vo- dil številne zavarovalne zadrage. Žal ljudje še vedno verjamejo v zavarovalnice, ki delajo brez kapitalnega kritja in jih nihčevar ne izuči.

Strojniki in kurjači, pozor! Udeležite se dne 8. maja članskega sestanka, ki se bo vršil ob 9. uri dop. v Delavski zbornici. Poročilo dele- gata iz Ljubljane. Za vse člane udeležba ob- vezna. Obravnave se bodo zelo važne zade- ve. — Odbor.

Veliko spomladansko veselico priredi DPD »Frohsinn« dne 15. maja t. l. na vrtu gostilne g. Midlila (Weber) na Pobrežju z raznoternimi zabavami. Koncert godbe žel. del. in uslužb. pod vodstvom kapelnika g. Schönherrija. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

Slavnostna otvoritev nove ceste Maribor — Sv. Peter — Slovenske gorice bo v nedeljo, dne 8. maja 1938. ob pol 3. uri popoldne. Vstopnice za majsko akademijo, ki se bo vr- šila dne 7. maja v veliki unionski dvorani, se dobe v tajništvu KMO, pri zaupnikih in upravi našega lista, na kar opozarjamo vse delavce in delavke. Priskrbite si vstopnice že v pred- prodaji. Vstopnina znaša din 10, 8 in 5, stojišče pa din 3.

GUŠTANJ

Predavanje o razvoju delavskega gibanja od začetka ter do novejših dobe priredi »Vza- jemnost«, dne 30. t. m. ob pol 9. uri zvečer v društveni sobi pri Hladeju. Za člane in članice »Vzajemnosti« je udeležba obvezna, vabljeni pa so člani strokovnih organizacij in naši so- mišljeniki, kakor tudi žene. Pridite vsi, ki ste željni izobrazbe! Na svidenje!

»Cankarjeva družba« s svojimi knjigami družji v eni miselnosti slovenske delavce doma in v tujini, v Evropi in Ameriki, v Franciji in Argentini, in Belgiji in Ohio.

CELJE

Protizakonit in nečloveški bojkot

V našem mestu se je pričela izvajati zad- nje čase prav čudna, barbarska praksa, s ka- tero se dela poštenim delavcem in našim dr- žavljanom takšna krivica, ki kriči po takojšnji in najradikalnejši remeduri.

Z odpuščenimi delavci Westnove tovarne se postopa, kakor z zločinci v srednjem veku- katerim so vtisnili na čelo pečat sramote.

Delavec, ki ima v svoji delavski knjigi pečat Westnove tovarne, ne dobi dela, čeravno do- tični delodajalec rabi delavca. V par slučajih se je zgodilo, da sta se tvrdka in delavec že vse domenila, ko pa je nazadnje delavec povedal, kje je bil v službi, je bilo končano. Tvrdka se je pričela izmikati in nazadnje re- kla, naj se zgodi tekom 14 dni. Namesto nje- ga pa je namestila drugega.

Zvedeli smo za več slučajev. Tako prakti- cirajo nemški in slovenski delodajalci. Danes ne bomo navedli imen, pač pa takoj, ako se ta protizakonit bojkot ne ukine.

S svoje strani bomo podvzeli vse, da se seznanijo merodajni faktorji z metodami, ki so zadnje čase v praksi v Celju. Napravili bo- mo spomenico in navedli vse slučaje ter jo odposlali istočasno na Delavsko zbornico, Dravsko banovino in vladi. Vsi naj vidijo, kaj se godi s slovenskim delavcem v obmejnem in izpostavljenem mestu Celju.

Delavec, najbolj koristen in konstruktiven element naše domovine, je degradiran na stop- njo sužnja, s katerim se lahko dela kakor z obrableno metlo.

Ban g. dr. Natlačen naj pošlje v Celje ko- misijo, ki naj temeljito preišče te zadeve in poduči vse v poštev prihajajoče, kako je tre- ba ščititi poštene slovenske delavce, ki ne za- tehtajo ničesar drugega kakor to, kar jim za- kon jamči!

Kino Dom - Celje

1., 2., 3. in 4. maja »GUSARJI« (v nemškem jeziku). Romantičen film iz pomorskega ži- vljenja. — 5. in 6. maja »KNEGINJA ČARDA- ŠA«.

KRANJ

Narodna zavest pa taka. S kapitalacijo kle- rofašističnega režima v Avstriji, se je nekoliko prebudilo tudi naše javno življenje. Vsi javni delavci, kakor tudi korporacije, katerim ni na- rodnost samo na jeziku, ali dežnik, pod kate- rim vedrilo, so po »anšlusu« prišli z večjim članom za delo. Samo ob sebi umevno je, da je istočasno zrazil greben tudi tukajšnjim nemškim nacistom. Toda temu se ni čuditi, čuditi se pa moramo nacionalnosti tistih, ki se štejejo med pripadnike sokolske misli, v ka- tere vrste pošiljajo tudi svoje otroke, poleg tega pa se navdušujejo za ideje Hitlerizma. Ali za nje ne velja resolucija, ki je bila pred krat- kim soglasno sprejeta na občnem zboru go- renjske Sokolske župe? Ali za nje ne velja pravkar izdana resolucija »Ženske zveze« v Ljubljani? Ob tej priliki ne smemo pozabiti kakšne so bile gospodarske zveze litičevcev preko severne meje. Prve in pristaše zadnje imenovane družbe bomo tudi vedno našli sku- paj, zato jih bomo le težko razločili in bo men- da upravičena trditev onih, ki pravijo, da ti »bratje« spadata skupaj. Eno je še, kar žali čut preprostega slovenskega delavca. Ob kino predstavah, odnosno pred začetkom, se slišijo raz Narodnega doma vedno nemške koračnice, katere se zaključijo s predvajanjem nemške- ga zvočnega tednika v kinu. — Zaskrat naj velja to, drugič pa še kaj več. Gospoda, kdo vas je najel, da pripravljate pot...

Državne policije za enkrat še ne dobimo vsled tega, ker ni tozadevnega kredita. Čud- no, da niso s tem že prej računali.

Protituberkulozni teden priredi tukajšnja krajevna protituberkulozna liga od 8. do 15. maja. Delavci, podprite borbo proti jetiki!

LITIJA

Za tiskovni sklad. Na občnem zboru I. del. kolesarskega društva je s. Vuk nabral za ti- skovni sklad »Delavske Politike« pri ss.: Re- povš din 20, Rancinger din 3, Pavliha din 1, Lunder din 2, Pavliha Alojz din 5, Frelj din 2, Dečman din 2, Tomažič din 2, Črnigoi din 2, Nejedli din 2, Leber din 2, Zupan din 2, Vidic din 2, Semenič din 4, Kokalj din 1, Mlinar din 2, Vuk din 10; skupaj din 64. (Sodrugom se najlepše zahvaljuje uprava. Ostali: posne- majte!)

PREVALJE

Vsled požarne nesreče v tovarni lepenke gr. Thurna v Prevaljah, so bile najbolj priza- dete ženske delavke. Teh revic se je spom- nila guštanska podružnica »Rdečega križa«, ki je zanje nakazala za Velikonočne praznike prav lepo podporo v znesku din 2000. Podpo- ro je sprejelo 13 najbolj prizadetih delavk. Društvu »Rdečega križa« izrekamo zato naj- prisrčnejšo zahvalo. Obenem se zavežemo, da bomo, čim se začne zopet z rednim obratova- njem, delali na to, da tudi naše delavstvo pri- stopi k društvu »Rdečega križa«, katero nam je v naši nesreči izkazalo svojo človekoljub- no pomoč. Za izkazano podporo se najlepše zahvaljujejo brezposelne delavke v Tovarni lepenke.

Delavci, pozor!

Za Vašo družino

sladki kmečki kruh

Plekarna Rakuša

Maribor, Koroška cesta štev. 24

Če hočete biti dobro
in poceni oblečeni
obličite manufakuro

ČESKI MAGACIN, MARIBOR,

ULICA
X. OKTOBRA.

kjer dobite blago po
tovarniških cenah
Krojaške potrebščine!

Trajni kodri Din 30. prvovrstno izvedeno

Vsem damam iz Maribora in okolice se priporočamo:

Banič Bogdanov, N. v Dobaj Dobošič Dragica Drexler	Fettich-Frankh. Hauptman F. Juratič Knez Kocpek-Bajt Kotzbek-Pobr.	Mareš Marin Polegeg Peter Riedl Drago Silič Schirmmaul	Skrabl Spanner Tautz Weiss Franjo Weiss Josef Wirt Franjo
---	---	---	--

PTUJ

Za delom in zaslužkom. Pretekli petek je prišlo veliko število delavcev in delavk iz ptujskega sreza na mestni urad, kjer so se prijavili za delo v Nemčijo, ker v domovini ni kruha. Odpotovali bodo v kratkem. ac.

Kolektivna pogodba za sobo- in črkoslikarske pomočnike

3. Mojstri-delodajalci in pomočniki-delodajalci se bodo medsebojno podpirali pri pobijanju šušmarstva in nelojalne konkurence.

Za pobijanje šušmarstva veljajo v splošnem sledeča določila:

a) mojstri bodo po možnosti gledali, da bodo predvsem zaposlili domače pomočnike, to je one, ki so se izučili pri njih;

b) pomožnih delavcev in vajencev bodo zaposlili mojstri čim manj mogoče in

c) delo razporedili tako, da se ne bo delalo nadur, zato pa da bo večina pomočnikov zaposlenih vsi sezono;

d) pomočniki se pa obvežejo, da ne bodo pod gornjimi pogoji a do c sprejemali na svoj račun nobenih šušmarških del sobo-črko-slikarske, plesarske in ličilske stroke;

e) pomočniki bodo z vsemi silami in z glasom svoje strokovne organizacije podprli težnjo mojstrov, da se vsako šušmarstvo prepreči in da se vsem drugim obrtnikom, zlasti mizarjem in zidarjem prepove (z zakoni s strani oblasti) prevzemanje in izvrševanje v gori cmenjene stroke spadajočih del. Škoda povzročena po malomarnosti pomočnika mojstru gre na račun pomočnika. Vsak pomočnik mora imeti lastno lopatico, vrvice in čopiče za črtanje.

Clen V.

Zaključna določila.

1. Ta kolektivna pogodba dobi obvezno moč s 15. marcem 1938, ko sta jo pravno-veljavno podpisala v členu 1 te pogodbe navedena podpisnika ter velja za dobo 1 leta.

2. Pogodba je mogoče odpovedati 1 mesec pred potekom. — Ako se v tem roku ne odpove, se avtomatično podaljša za 3 mesece.

Za združ. skup. rokodelskih obrtov v Ptuj: Gunstelj Leo, Karel Šturm.

Za SGRJ podr. v Ptuj: Hrzič Rudolf, Franc Homanič, Ploh Franc.

Za SGRJ podsavez za Slov.: Horvat Lojze. (Konec.)

ČRNA

Za 14 odst. obresti

Po vzgledu drugih revirjev so začeli tudi pri nas razni trgovci preganjati rudarje z ru-beži mezde. En trgovec si je v to svrhu najel celo advokata iz Ljubljane in rubi nekoga rudarja s 14 odst. obresti od 5. februarja 1931. naprej. Terjatev znaša 1.100 din. obresti pa 1.377,88 din. tako da torej zahteva trgovec od rudarja že na obrestih več, kakor za kapital. Dolg se je enostavno podvojil samo na obrestih. Ker pa imamo v Jugoslaviji že par let zakon, ki dopušča najvišje 8 odst. obresti, so to obresti, ki jih naše ljudstvo označuje kot oderuške in bi seveda že samo sodišče ne smelo dovoliti izvršbe na take obresti. Kdor še danes zahteva preko 8 odst. obresti, je celo kazniv. Jasno, da so rudarji na take ru-beži silovito ogorčeni in je zato samo umestno, če tega trgovca predstavimo javnosti s polnim imenom: on se piše **Prah Jakob, trgovec v Črni**. Ta gospod niti ne ve, ali pa noče vedeti, da vsake obresti v 3. letih zastarajo in bi torej lahko zahteval kvečjemu 8 odst. obresti za 3 leta nazaj. Zakonito smejo zahtevati trgovci 6 odst. obresti. — Upamo, da bodo naše rudarje takšni trgovci iztrežili in da bodo rudarji vedeli v naprej, kje imajo kupovati? Ali ne veste, da imamo tudi v Črni trgovino »Kon-zumnega društva za Mežiško dolino«, ki je last delavcev in bi nikomur ne prišlo na misel, da bi zahteval od delavca oderuške obresti? Ne samo politično, tudi gospodarsko demokra-cijo moramo izvajati. Ta pa je v združništvu. Želimo, da se preneha s političnimi posre-dovanji in izpraševanji v zadevi občinskih vo-litev v obratni pisarni svinčenega rudnika. Toliko za danes, prihodnjič pa več.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naroč-nike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so na-ročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Tone Maček:

V pričakovanju pomladi

*Dolga zima, burja, mraz,
ceste polne blata;
še obleta našo vas
vrn požrešnih jata.*

*Še škrlanček ni vzletel
v sinje tja višave,
ni še pesmi nam zapel
in vzbudil dobrave.*

*Vemo pa, da prišla bo
spet pomlad cvetoča,
v soncu zažarela bo
sleherna nam koča.*

*Takrat bo škrlanček vzvil
v sinje se višave,
in v drhtenju nežnih kril
nam bo pel pozdrave —.*

Pravica

Delavski pravni svetovalec

Alimentacija do zapuščine (Medlog pri Celju)

Ako že 2 meseca čakate na plačilo alimen-tacije za nezakonskega otroka iz zapuščine, morate pač vložiti proti zapuščini tožbo, če nečete več dalje čakati. Sodišče bo zapuščini po umrli materi imenovalo skrbnika in njemu izročilo Vašo tožbo. Šele, ko bo sodba iz te tožbe pravomočna, boste lahko zapuščino za-rubili.

Kolo na pešpoti (Poljčane)

Na poti, kjer imate pravico hoje, lahko brez nadaljnega poleg sebe peljete tudi kolo. S tem sosedu gotovo ne boste »okužili« trave. »Bacili« iz glavne ceste so za travišče kvečjemu koristni.

Prodano posestvo (Sv. Marko pri Hrastniku)

Če Vam je bilo v letu 1934. posestvo pro-dano kljub kmečki zaščiti in ste se pravdala že skozi dve instanci, Vam žal sedaj ni mogo-če več pomagati. Obnovo dovoljuje zakon le tedaj, ako bi šele sedaj zvedela za tehtne do-kaze, ki Vam v času pravde še niso bili znani. Drugače bi Vam pravdanje nakopavalo samo novo razburjanje, stroške in izgubo časa.

Dedščina (Grize)

Vprašanje: Naš oče je posestvo prodal in smo se pred prodajo dogovorili tako, da bo nam trem sinovom, ko bo kupec izplačal kup-nino, plačal na račun dote oziroma dedščine vsakemu nek določen znesek. Ta denar je bil za dva sinova, ki sta bila takrat še nedoletna naložen v hranilnici, pozneje pa ga je oče, ki se je drugič oženil, dvignil iz hranilnice in kupil hišo. Ali smeta sinova zahtevati od očeta izplačilo pripadajočih zneskov?

Odgovor: Sinova smeta vedno zahtevati izplačilo, ker je denar bil njun in ga oče ni bil upravičen uporabiti, le dokazati bodeta mo-rala, da jima je denar res bil izročen že kot dedščina odnosno za nju naložen.

Hitler odpotuje v Rim dne 7. maja z ogrom-nim spremstvom uradnikov, fotografov, časni-karjev in drugih izletnikov.

Z današnjo številko začne v našem listu izhajati

nov socialni roman »POLETJE« od Maksima Gorkega,

velikega ruskega pisatelja, ki ga gotovo vsi naši delavci vsaj po imenu po-znajo. Roman nam opisuje stanje ruskega podeželskega proletarijata po ne-uspelem poskusu prve revolucije leta 1905., ko je reakcija zopet kruto zavla-dala po vsej državi, ni pa mogla uničiti ideje, ki je dalje živela, celo v najbolj zapuščenih vaseh — Da boste mogli slediti zanimivemu pripovedovanju od kraja do konca, se

takoj naročite na »Delavsko Politiko«.

Doma in po svetu

TRIKRAT NA TEDEN bo odslej iz-hajala »Delavska Politika« in sicer ob pondeljkih, središ in petkih z datu-mom od naslednjega dne. Naročnina pa ostane din 10 kot doslej. Naročite si jo in plačujte jo redno!

Sedaj pa le bodo volitve. Razredne delav-ske organizacije si že dolgo žele volitev v De-lavske zbornice in SUZOR. Ker sedaj Jugoras zahteva te ustanove za sebe, ni zlomka, da ne bi prišlo do razpisa volitev, pri katerih je Ju-gorasa zmaga zagotovljena.

Minister Cvetković je na kongresu »Jugo-rasa« v Beogradu zahteval spricho nove za-stave medsebojno prisego, da bodo vsi spo-štovali odredbe »vrhovnega in najvišjega vod-stva«. Iz teh besed se da sklepati, da je de-mokracija v »Jugorasi« odpravljena.

Gospod poslanec so postali generalni konzul. Zadnjič smo prinesli daljše poročilo o pri-ljubljenem poslancu slovenjgraškega okraja g. dr. Novačanu, ki je odložil svoj poslanski mandat. Obljubili smo, da bomo volilec. Zlasti pa rudarjem v slovenjgraškem okraju, med katerimi je bil g. poslanec tako zelo priljubljen, naknadno sporočili, čemu se bo posve-til g. dr. Novačan sedaj, ko je odložil težko in odgovornosti polno mesto ljudskega zastop-nika. Te dni smo končno izvedeli, da je bil bivši poslanec g. dr. Novačan imenovan za generalnega konzula v Bariju v Italiji. Ker je moral naglo odpotovati, ni imel ne časa ne prilike, da bi se bil zahvalil svojim volilem in se od njih poslovil.

Krojaška stavka v Zagrebu, ki je trajala nekaj dni, je bila zaključena na podlagi spo-razuma med delavci in delodajalci (nova ko-lektivna pogodba).

Verski davek za katolike. Na zagrebški kon-ferenci jugoslovanskega episkopata sklenejo uvesti verski ali cerkveni davek za katolike, ki sme znašati do 10 odst. na direktne davke. Običajna bera, kjer je še v veljavi, ostane. Verski davek bodo pobirale davčne oblasti. O tej nameri škofov smo že pred tedni poročali.

V Nemčijo je odpotovala delegacija ministr-stva za telesno vzgojo pod vodstvom samega ministra Miloševića.

Tiskovni mir. V današnji kulturni dobi je običaj, da se sklepajo med državami tiskovni dogovori, ki druga drugo obvezujejo, poročati samo o onih dogodkih, ki jih poročajo sami ali pa le »dobre« stvari. Ob takih razmerah se zamočujejo lahko največji zločini in največje nekulturnosti. Tak je danes že vpliv diktator-skih režimov, ki nas jako spominja na medi-cejsko dobo v Italiji. Tisk, ki bi moral biti orožje kulture v boju za resnico, postaja s tem orožje, ki se zlorablja v zmislu jezuitskega iz-reka: Namen posvečuje sredstva.

1. maj na Čehoslovaškem. V ČSR so za-branjeni vsi shodi in vsa zborovanja spricho napetosti, ki so jo ustvarili Henleinovci. Za 1. maj je vlada to prepoved omilila. V sudetskih pokrajinah bo nemška, socialna demokracija proslavljala 1. maj sama, v velikih mestih pa bodo velike skupne proslave vladinih koalicijskih strank.

Novo avstrijsko pokrajino bo vodil Nemec Birekel, ki mu je Hitler poveril vodstvo pos-lov v bivši Avstriji.

Prazna zakladnica avstrijske Narodne ban-ke. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji, je nem-ška vlada odredila, da se med drugim prenese v Berlin tudi zlati zaklad avstrijske Narodne banke, ki je služil za kritje vrednosti papirna-tih šillingov. Zelo so se pa začudili v Berlinu, ko jim je prevzemna komisija sporočila, da je bilo zlato že davno prepeljano v London in da v zakladnici više samo pajčevine po kotih.

Poljska in Nemčija sta napravili tiskovni sporazum.

Poslanec angleške delavske stranke Hen-derson je obiskal srednjo Evropo, da študira politični položaj. Iz Budimpešte, kjer se je mu-dil nekaj dni, je prispel dne 25. t. m. v Prago in razgovarjal s politiki. Tam ostane do 29. tm.

Sezonski delavci. Vsako spomlad čitamo v listih vesti o transportih našega kmečkega de-lavstva v tujino. Zadnja leta se zlasti organi-zirajo transporti v Nemčijo, na ondodna vele-posestva nemških plemičev. Kmečkemu delav-stvu, ki ne dobi dela doma, je zaslužek v tu-jini dobrodošel, dasi ne more biti za nemške razmere preveč dober, ker bi sicer brezpos-selni v Nemčiji sami prišli za to delo. Za naše razmere in skromne potrebe našega kmečkega življa je zaslužek seveda bolj od zaslužka, ki se nudi delavcu doma. Toda samo mimogrede. Naš namen je, da opozorimo javnost na nekaj drugega. Izgleda namreč, da merodajni vpraš-anju zaposlitve sezonskega delavstva v tu-jini — zlasti se tiče to. sezonskega delavstva iz naših obmejnih krajev — ne posvečajo do-volj pažnje z vidika državnih interesov. Za plačilno bilanco države je zaposlovanje naših delavcev v tujini zelo važno, ker prihaja v državo denar; tudi za olajšanje težkih social-nih razmer, je odliv odvisnih delovnih sil v inozemstvo važen. Zato je pa iz splošno dr-žavno političnih ozirov naravnost škodljiv. Človek, zlasti neuk, je dostopen vsakršni prop-agandi, zlasti pa tako prepričevalni propa-gandi, ki nudi lačnemu delu in zaslužek, dasi skromno za razmere v dotični deželi. Kaj po-meni pošiljanje delavstva na sezonsko delo v tujino v državnem in narodnem oziru, nam kaže naše Prekmurje. Madžarski vpliv v Prek-murju ne bi bil nikdar tako močan, ako ne bi bilo kmečko delavstvo, ko se je na jesen vračalo na svoje domove, z borim prihrankom v žepu, prinašalo tudi madžarskega duha. Se-daj pa ne gre več samo za Prekmurje, gre za naše Slovenske Gorice in za Haloze, od koder je odliv odvisne delovne sile s kmetov v Nemčijo zelo velik. Kaj pomeni to v dandanašnjih razmerah, ko imamo opravka z do-po-tankosti razvito propagando, ki zna izrabiti tudi najmanjšo priliko, ni treba, da bi v ob-mejnih krajih še posebej govorili! Mi smo problem samo nakazali, rešiti ga je treba z ureditvijo delovnih razmer doma.

Ravnatelj mednarodnega urada dela Harold Butler, ki je Anglež, bo odstopil.

Iperit — nič več nevaren. Iperit je eden iz-med najbolj opasnih tekočih plinov vojne ke-mije. Znan je že okroglo 80 let, seveda pod drugim imenom, toda v vojni so ga preizkusili prvič kot sredstvo proti človeku. Njegov učinek je bil strašen. Skušali so ublažiti njegovo delovanje s klorovim apnom, ki ga pa v slu-čaju potrebe ni vedno pri rokah. Sedaj je če-ški zdravnik dr. Hubáček odkril, da mrzla vo-da in mlo še mnogo nadkriljujeta klorovo ap-no. Zlasti pa je uspešno sredstvo sneg, ki ima to lastnost, da desinficira zastrupljeno mesto še dvajset minut po infekciji. Razen tega je izumil dotični zdravnik sredstvo, absorbir, ki v zvezi z vodo vpija tudi najmanjše kapljice iperita s kože.

JESENICE

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in v nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo na prvega maja tudi ob 3. uri pop.) krasen socialen vele-film »La Garçonne« (Vlačuga) z Marijo Bell v glavni vlogi. Med dodatki tudi domači kulturni film in Paramountov zvočni tednik. Sledi: »Čar bohemov«.

Kdo se je udeležil shoda Jugorasa. Iz Slovenije so se po poročilu »Slovenca« udeležile shoda Jugorasa v Beogradu, moč-ne deputacije iz Slovenije. Ali so bile te de-putacije odposlane od zelene organizacije »Slovenec« ne pove, dasi bi bilo zanimivo vedeti, ker so gospodje svoj čas zagotavljali, da zeleni in Jugoras nimajo ničesar skupnega. Te močne deputacije iz Slovenije so Beograščane seveda še bolj prepričale, da vlada v Sloveniji pravo blagostanje. Ka-ko naj sicer gredo te močne deputacije na dolgo pot, plačajo drago vožnjo in utrpe še izgubo na zaslužku najmanj za dva dni? Zlasti veliko blagostanje vlada v Mežiški dolini, od koder je konjiški poslanec, sedaj marenberški notar, dr. Gajšek pripeljal kar 40 delavcev. Doslej namreč še nismo slišali, da so organizacije Jugorasa v Dravski in Mežiški dolini sploh obstojale, kaj šele, da bi imele tako polne kase, da lahko po-slijejo kar 40 delavcev v Beograd. Res po-žrtvovalni so ti Jugorasci, da gredo kar v desetisočih, vsi na svoje stroške, na kongres v Beograd.

Delavstvo v stiski — ogromno posečeno predavanje v Trbovljah

Rubeži rudarskih mezd

Beda, ki jo je zakrivilo neprostovoljno praznovanje delavskih množic v preteklih letih je zapustila v revirjih žalostne sledove. Rudarske družine so brez lastne krivde zlezle globoko v dolgove, v dolgove, ki so jih napravile, ako niso hotele iti žive v grob. Zadolžile so se za prehrano in teli par mesecev izboljšanja na zaslužku, ki pa je vsled narasle dražnje samo navidezno, ni vrglo toliko, da bi človek odplačal, kar se je bil zadolžil v preteklih letih. Ako bi to hotel, potem bi morale družine stradati še leta in leta naprej, do popolnega odplačila. Toda kdo naj od lačnega in na pol nagega ter bosega človeka kaj takega pričakuje?

Ko je izšel novi izvršilni zakon, ki je stopil v veljavo 1. januarja 1938, je završalo v revirjih. Novi zakon je odpravil določilo prejšnjega avstrijskega zakona iz l. 1873., da je delavska meza nerubljiva. Tako so tolmačili to tudi pridobitni sloji v revirjih in so se požurili s tožbami ter izvršbami. Kajti v revirjih gre za okroglo

12 milijonov dinarjev takih dolgov.

Sodišče v Laškem so naravnost poplavili rubežni predlogi in reka dovoljenih rubežij, je vdrila v pisarne TPD, kjer so začeli odtegovati zarubljene mezde.

Potem pa je prišla razsodba okrožnega sodišča v Celju in nato Stola sedmice v Zagrebu, ki je izrekla, da rudarski zakon še velja, po tem zakonu pa so rudarske mezde nerubljive.

Toda s to razsodbo stvar še ni opravljena. Rubeži uradno še niso preklicani in TPD odteguje dalje.

Zato je smatrala strokovna organizacija Podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije za potrebno, da pouči rudarje o tem vprašanju ter je za torek, dne 26. aprila ob 5. uri popoldne sklicala

predavanje

v »Delavskem domu«.

Že pred napovedano uro je bila dvorana in galerija zasedena do zadnjega kotička; v ogromnem številu so prišle zlasti žene. Predavanje je otvoril predsednik s. Franc Pliberšek, ki je po kratkem nagovoru podal besedo s. dr. Reismanu. V enournem referatu je govornik pojasnil vse, kar je z vprašanjem rubežij v zvezi in potem dal še razna pojasnila na konkretno postavljena vprašanja. Njegovim izvajanjem so navzoči pazno sledili in so jih z zadovoljstvom in živahnim odobravanjem vzeli na znanje.

Za njim je govoril s. Eržen, ki je označil kot popolnoma opravičeno zahtevo, da je treba obravnavati vprašanje delavske zadolžitve kot se je obravnavalo vprašanje zadolžitve kmetov. Delavcu, ki je ne po lastni krivdi zlezl v dolg, je treba pomagati, da se ga reši, kot se je pomagalo kmetu. V ostalem pa je pokazal na danem primeru, kako potreben je delavski tisk, ki v stiski pomaga delavstvu s pojasnili in nasveti, obenem pa tudi tolmači zahteve delavstva po resnični socialni zaščiti.

Rudarji in žene so ta poziv razumeli:

priglasilo se je 56 novih naročnikov in naročnic!

Zveza rudarjev Jugoslavije kaže s svojim delom, da res pravilno pojmuje svojo nalogo med rudarji.

Knjižni dar Cankarjeve družbe za l. 1938

Ženin iz Amerike

Za 50 letnico rojstva delavskega pisatelja in pesnika Antona Tanca, je izdala »Cankarjeva družba« izbor njegovih del pod naslovom »Ženin iz Amerike«. V predgovoru je napisal S. lepe besede o delavskih pesnikih in pisateljih, kakor je naš Anton Tanc, ki neposredno vpreženi v ritem delavskega življenja, poseduje fin čut opazovanja in znajo opisovati stvari in ljudi, združiti svoje misli in doživljaja v harmonično lepoto.

Pisatelj se pozna, da se je s svojim talentom in gnan od neutešne želje po lastnem napredku v izobrazbi in delu za izobrazbo svojih sotrpinoj, preril na površino ter se uvrstil med one redke klicarje, ki jih je delavsko gibanje rodilo in so mu kot pesniki ter pisatelji ohranili zvestobo.

S. Anton Tanc

S. Tanc je realisti. Ne izgublja se v fantaziji, ampak podaja življenje, kot ga je doživel. V svojih delih ni treba, da išče kontakta s čitateljem, ta je ustvarjen že od prve vrstice dalje. Mogoče se Tanc ne dopade bogovom na slovenskem Parnasu, ker ne govori s tujim jezikom, ki ga ljudje ne razumejo, dočim ga

PLZENSKI DVOR A. SENICA
Maribor, Tattenbachova ulica
nudi najboljša okoliška in jeruzalemska vina po zmerni ceni. Čez ulico že od 1 litra naprej izbore mozlovce po 8 Din Tu in inozemski časopisi. Kegljische. Urejen vrt. Odprto dnevno do 2. ure zjutraj.

Triglav Industrija perila in oblek
Ljubljana, lastnik I. Olup
priporoča za vse letne čase, ako želite sebe in svojo družino poceni in dobro obleči, pridite in se prepričajte v poslovnih prostorih **Stari trg št. 2, Pod Trančo št. 1, Kolodvorska ulica št. 8.** — Obleke in perilo izvršujemo tudi po meri po najnovejši modi in najceneje.

Priporoča se vsemu delavstvu z nizkimi cenami in solidno postrežbo

damsko in moško krojaštvo
Joško Gaberšek
Griže

Vsem cenj. gostom in odjemalcem se priporoča gostilna in trgovina

Ivan, Angela
Škoberne, Petrovče

učeni literati proglašajo za višek umetnosti. Toda to ni važno. Za delavskega pisatelja je glavno, da zna govoriti, da zna pisati našemu človeku, da mu podaja sliko življenja kot v ogledalu, mu kaže napake, mu kaže vzore in boje, poleg pa vzbuja zmisel in ljubezen do knjige, do čitanja, do razmišljanja, poglobljanja, do izobrazbe.

»Ženin iz Amerike« je več kot samo epizoda dveh ljubečih se src. V povesti, ki je moralna biti resnična, nam naslika pisatelj vso tragiko našega naroda, njegovih sinov, za katere nima domovina ne kruha ne dela, pa nam jih zato požira tujina, požira in ne vrača, dočim neveste doma zamačajo na svoje žene in njihovo vrnitev. Lepo je Tanc opisal skrite težnje slovenskega napol proletarca, ki dela v tovarni in rudniku, s srcem pa je priklenjen na svoji domačiji. V tej povesti je razgaljena tragika malega naroda, in kakor je vsakdanja, tako je vedno znova boleča in aktualna.

»Sluga Matej« je Tancev »Hlapec Jernej«. Povest je namenjena zaslepljenim, da izpregledajo, predno bodo sami deležni žalostne usode sluge Mateja

V »Tekmeci« pa slika značaj naših rudarjev, ki jih tudi slepa ljubezen ne zavede, da bi pozabili na tovarištvo, katerega ustvari med njimi skupno delo v nevarnem podzemlju.

»Dogodek v hotelu Gratis« je, ljubezenska tragedija dveh zaljubljenec, brezdomcev, ki jima je življenja blatna cesta in poročna postelja kup ogorkov, na katerem zasanjata in se več ne prebudita.

Ob zaključku nas popelje pisatelj v velikomestno »Posredovalnico za službe«, ki so ponavadi nekoncesionirane, vendar tolerirane trgovine z belim blagom. Kajti služkinje v velikih mestih so največkrat dekleta za vse.

Delavska pekarna

LJUBLJANA

Postojnska ulica 11

Telefon štev. 3171

se priporoča vsem delavcem

Kolesa in motorje

dobite najceneje pri

Tehnik' J. Banjai

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 20

Vljudno se priporoča vsem gostom

Gostilna Vasle Alojz, Griže

Priporoča se vsem odjemalcem ter nudi najboljše pecivo

pekarna Pungershek Anton, Griže

Vsemu delavstvu se vljudno priporoča

ter nudi dobro postrežbo **gostilna**

Gomilšek Martin, Griže

Naši v Franciji

Kako nam gre v Franciji?

Primelles, začetkom aprila 1938.

Kot naročniki »Delavske Politike« se tudi mi oglasimo iz demokratične Francije. Odkar ima pri nas ljudska fronta besedo, se dosti črnila prelje s pisanjem in tiskanjem sestavkov o Franciji; eni časopisi pišejo resnico, po večini so to delavski listi, gotov del časopisja v Sloveniji pa že od obstoja ljudske fronte v Franciji nima lepe besede za Francijo, dasi nas je na tisoče Slovencev našlo v državi ljudske fronte zaposlitev in kruh, ki nam ga domovina ni mogla dati. Sicer pa mi delavci bolj vemo, kako živi francosko delovno ljudstvo, kakor pa gospodje okoli gotovih časopisov v Sloveniji, ki že dve leti s papirnati kanoni streljajo v s. Bluma in ljudsko fronto, katero so tudi že šestkrat slovesno pokopali, seveda, na svojo žalost, vedno prezgodaj.

Kmetje pravijo, da sedaj lahko in po dobrih cenah vnovično svoje pridele in, da niso še zlepa tako dobro živeli kot sedaj. Za delavce je pa ljudska fronta življenjskega pomena. Francoski delavci sami pravijo: Ljudska fronta ni narejena v Moskvi, niti za zeleno mizo, temveč je zrasla iz potrebe časa in francoskih razmer. Pa tudi za nas izseljence je koristna. Pred prihodom ljudske fronte marsikak podjetnik ni hotel organizirati delavcev, posebno ne gozdni. Sedaj pa je vsak delavec, če je le količkal zaveden, organiziran in mu tega ne sme nihče braniti. Funkcionarji strokovnih organizacij se zelo trudijo, da usmerjajo izseljence v strokovne organizacije. Šele tukaj delavec spozna, kaj je vredna organizacija. Mi se zelo čudimo nekaterim izseljencem, ki imajo strokovno organizacijo pred nosom pa ne pristopijo,

ker doma tudi niso poznali organizacije. (Zato so pa morali po svetu s trebuhom za kruhom.) Potem pa javkajo in stokajo, češ, kako se slabo zasluži. Ako se nočeš organizirati, se tudi strokovna organizacija ne bo pogajala za te, kadar boš rabil. Iz naše Loške doline nas je v Franciji okoli 160; nekateri poročajo, češ, da se ne izplača biti v Franciji. Takim bi svetovali, da gredo v Nemčijo, ker se tam baje sijajno zasluži. Posebno eden iz naše doline, ki je prišel pred par tedni iz Francije, kjer je bil samo 7 mesecev, pripoveduje ljudem, kako da je slabo v Franciji in da je bil dostikrat lačen. Ta delavec ni bil nikoli organiziran in tudi ne pozna delavskega časopisa.

Mi vemo, da vsi tisoči slovenskih delavcev, ki žive v Franciji lahko potrdijo, da je življenjski standard proletarijata v Franciji na taki stopnji, da za njim daleč zaostajajo fašistične in druge države. Dotičnemu delavcu pa, ki ve toliko slabega o Franciji, postavljamo za vzgled enega krojača, ki je, dokler ni prišel v Francijo, poznal sekuro samo po videzu, sedaj pa z njo zasluži 40 do 45 frankov dnevno. Dotični delavec tega krojača, ki dela z nami v gozdu, dobro pozna, saj je še sam rekel: »čemu gre šivanka v Francijo, ko ne zna delati v gozdu«.

Po tem, kar čitajo v meščanskih listih in po pripovedovanju takih delavcev, si lahko domišljajo naši podjetniki, da so najboljši delodajalci, poslani po milosti božji na ta svet, da režejo kruh delavcem in dele socialno pravičnost.

Pozdravljamo vse naročnike in naročnice »Delavske Politike« v Loški dolini.

Skupina mladih delavcev iz Loške doline.

Delo Protituberkulozne lige

V Sloveniji umre od 10.000 prebivalcev 15 za jetiko.

Jetika je v naši državi zelo razširjena. Čim slabše so socialne prilike, tem večje je število jetičnikov. Boj proti jetiki je predvsem boj za izboljšanje socialnega položaja.

Razen tega pa je potrebna organizirana zdravniška služba v boju proti jetiki. Organizacijo zdravniške službe vodi Protituberkulozna liga, ki ustanavlja po deželi dispanzerje. V Sloveniji je 47 krajevnih protituberkuloznih lig in sedem odsekov pri Rdečem križu. V 36 ligah je 5979 članov. Vseh dispanzerjev je 16, v kratkem bo njih število poskočilo na 22 in 3 mobilne. L. 1937. je obiskalo dispanzerje 32.000 bolnikov. Izvršilo se je 21.000 rentgenskih preiskav, 7000 preiskav krvi, 2200 preiskav izmečka. Ugotovili so 923 slučajev odprte

in 1904 zaprte tuberkuloze. Računajo, da je v Sloveniji 6000 slučajev odprte tuberkuloze in 9000 zaprte.

Delo protituberkuloznih lig je važno. Zaslužilo bi vso podporo s strani države, ki sama vzdržuje samo dva dispanzerja, vse ostalo je pa prepuščeno privatni inicijativi in je navezано na prostovoljne darove.

Seji sveta Društva narodov bo dne 9. maja Anglija predlagala, da se na tej seji prizna okupacija Abesinije po Italiji. Bivši abesinski cesar Selasie se angleškemu predlogu čudi. Anglija predlaga priznanje v zmislu — pogodbe z Italijo. Delavska stranka je protestirala glede Abesinije kakor tudi zaradi Španije. Chamberlain je pa hladnokrvno odgovoril, da je vlada razposlala abesinsko noto dne 9. aprila.

Usoda Lini Weberjeve, ki se ji življenje zagmusi, komaj da ga je okusila, je usoda mnogih tovarišic, le da jih strah odvrača od po-

slednjega koraka, kakor ga je napravila njih tovarišica.

Priporoča se vsemu delavstvu krojaštvo

Dreo Franc, Griže

Vljudno se priporoča vsem strankam še nadalje

Ocvirk Karl

čevljar, Griže

Vsakovrstne čevlje po najnižjih cenah in solidno postrežbo Vam nudi

Rozman Pongrac

čevljar, Griže

Vsa mizarska in v to stroko spadajoča dela izvršuje najfineje in najceneje

Rudolf Ras

mizar, Sv. Lovrenc n. P.

Če hočeš dobro vino piti,

moraš k **Urbanu Maksu** iti

gostilna, Sv. Lovrenc n. P.

Vseh vrst specialnega in luksuznega peciva, tudi po naročilu, izdeluje

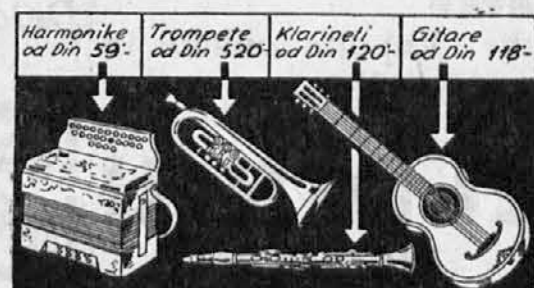
KLEP JOŽEF,

pekarna pri Gasnerju

Sv. Lovrenc n. Pohorju

Vsakovrstno blago po konkurenčnih cenah Vam nudi in se priporoča

Erjavac Ferdo, trgovina, Griže

MEINEL & HEROLD d. z. o. z.
zal. tvornice **MARIBOR** st. 33
glasbil

Ciril Kampl

izdelovatelj sodavode, pokalic, zaloga mineralne vode Radenci in Rogaška Slatina, ter edina zaloga osvežujoče pijače »Sinalco«

Maribor, Kettejeva ulica št. 1

Halo! Halo!

Ali si že slišal: kdor hoče k ceneni obleki priti, ta mora k Gornjaku priti!

Gornjak Alojz

splošno krojaštvo

Sv. Lovrenc na Pohorju

Pletenine vseh vrst izdeluje najfineje in najceneje

Kristina Leb

pletilja, Sv. Lovrenc n. Poh.

Vsemu delavstvu se nadalje vljudno priporoča

Just Anton, krojaštvo

Griže

Priporoča se vsemu delavstvu še nadalje

gostilna

Rudniška kantina

Burjan Ernest, Griže

Vsem delavskim razrednim organizacijam se še nadalje priporoča

gostilna

Zupanc Ivan

Griže

Vsem strankam nudi najboljšo postrežbo ter se priporoča

mesarija in gostilna

Fran Ježovnik
Griže

B. RANGUS - KRANJ

zlatar in
juvelir
Sodni
cenilec

Velika zaloga zlatnine, ur, jedilnega orodja, kristala, optike itd. Zahtevajte brezplačni cenik!

COUCH

(zofe, otomane) matrace
in vse tapetniške izdelke izvršuje v najmodernejši izvedbi

VIKTOR TONEJC - KRANJ

Precizna izdelava! — Nizke cene!

Moda! Čevlji!

„ELITA“

Priporoča se vsemu cenj. delavstvu, da se pri nakupu modernih, trpežnih in ročno izdelanih čevljev posluži tordke

„ELITA“

Kranj, Tavčarjeva 12

Pregorele žarnice

zamenja za nove od **din 6.50** dalje

„OBNOVA“

pri Franjo Nadižar, Kranj, Prešernova 18

Jazbec Albin

KONFEKCIJSKA TRGOVINA

Kranj

Delavci in delavke

kupujte obleke in perilo samo pri

FELDIN-U

MARIBOR

Aleksandrova 13
(na vogalu)

Najcenejše in najboljše kupiš v usnjarni

VIKTOR KOSI
MARIBOR

Kralja Petra trg šte. 9

Šiviljske in modne potrebščine

rokavice, nogavice, srajce, kravate, čipke, kombineže itd. v modni trgovini

Anton Paš

Maribor

Slovenska ulica 7

Delavstvu se priporoča slaščičarna

Mohor Anton
Kranj

Ivan Levičnik

urar in zlatar

Kranj

Največja zaloga ur, zlatnine, srebrnine, jedilnega orodja in optike. Vsa urarska in zlatarska popravila se izvršujejo po najnižjih cenah

Galanterija

drobnarije

parfumerije

pletenine

papir itd.

Drago Rosina

Maribor, Vetrinjska 26

Trajni provijant

za turiste in izletnike najceneje in v veliki izbiri v delikatesni trgovini

L. UHLER - MARIBOR
Aleksandrova c. 13

Delavci in nameščenci,
obiščite našo novo otvoreno

restavracijo in točilnico „Slavija“

v Mariboru, nasproti glavnega kolodvora, palača „Ljudske samopomoči“

Točimo pristna dalmatinska in domača vina, sveže pivo ter nudimo dobro pripravljena topla in mrzla jedila po zelo zmernih cenah.

Vhod v točilnico dalmatinskega vina je v Kolodvorski ulici

Za obilen obisk se priporoča

MATE GRUBIŠIČ
preje lastnik znane gostilne „Zlata hruška“

Srajce,

samoveznice, nogavice
vedno najnovejše v največji izbiri

Jos. Karničnik

Maribor

Glavni trg šte. 11

L e k a r n a

Mr. M. Rauch

KRANJ, Mestni trg

Pomni! Najceneje in najbolje kupiš razno špecerijsko in galanterijsko blago ter kuhinjsko posodo v **trgovini** na

Gašteju pri Kranju

TEKSTILNA ZADRUGA t. z. z o. z. OTOČE

MEHANIČNA TKALNICA s sedežem v Stražišču pri Kranju
OXFORD Izdeluje: MOLINO

Mr. Ph. Fr. ŠAVNIKA DEDIČI

LEKARNA PRI „SV. TROJICI“

v KRANJU, Prešernova ul.

Telefon št. 76

Ustanovljena leta 1800

Telefon št. 76

Najstarejša gorenjska apoteka, moderno urejena, ima vedno v zalogi: Domače in inozemske specijalitete, zdravila za ljudi in živino.

Izdaja zdravila na recepte vseh bolniških blagajn.

Udobne, elegantne, trpežne čevlje

Vam nudi staroznana trvdka

Franc Strniša
Kranj

Lastni izdelek!

Obleke za moške in otroke

klobuke, perilo, kravate, nogavice, kombineže itd. nudi najugodnejše

KONFEKCIJA

JAKOB LAH
Maribor, Glavni trg 2

JUSTIN GUSTINČIČ

MARIBOR
Tattenbachova 14

priporoča svojo specialno mehanično delavnico za popravila koles, gramofonov, otroških vozičkov, šivalnih strojev in vsa v to stroko spadajoča meh. dela

Trgovina koles in njih sestavnih delov ter otroških vozičkov

Nakup in prodaja starega železa, kovin, strojev in vsakovrstnih predmetov po najkvalitetnejših cenah. Prepričajte se!

Nizke cene!

Moderne in trpežne čevlje dobite le pri

Joško Potočnik, Kranj

(v hiši g. Kocbeka)

Sprejema se vsa popravila. Oglejte si izložbo. Izdelujem po meri in naročilu

Srajce, nogavice, rokavice, ročne torbice

v veliki izbiri le pri

M. Kanduč nasl.
Kranj

Žične vrtno ograje in raznovrstne mreže

Vam izdela dobro in po nizki ceni

Dolenc Ciril

strojno žično pletenje, Orehek pri Kranju

Priporoča se

Anton Gabrič

mesarija z lastno hladilnico
Šmarje, Sevnica

Za nadalje se priporoča

Vinko Dolenc

mesarija

Šmarje, Sevnica

Za nadalje se priporoča

Majer Matija

gostilna

Sevnica 14

Priporoča se

Petretič Jožefa

gostilna in kavarna
Sevnica

Najceneje in najboljše kupiš pri

Geratič-u

Sv. Lovrenc na Pohorju

Širite naš list!

Obleci se!

dobro, lepo in poceni v
manufakturi NOVAK

Ljubljana - Kongresni trg 15
— pri Nunki cerkvi —

**Ogromna izbira - Dobro
blago - Solidne cene**

Delavci!

Kupujte pri Vašem trgovcu kvas od

**PRVE JUGOSLOVANSKE TOVARNE
ZA DIASLAD, SLAD IN KVAS**

Rudolf Zaloker
Ljubljana - Vič

Splošna hranilnica in posojilnica za Jese- nice in okolico

Jesenice - Sava registrirana zadruga z omejeno zavezo

prejema hranilne vloge, vloge na tekoči račun, po naj-
višji dopustni obrestni meri, preskrbuje in kaso, daje
kratkoročna in hipotekna posojila. — Čekovni račun
štev. 11.950. Telefon štev. 620

Naslov: Jesenice, Cankarjeva 3

Ako se hočete poceni obleči potem kupite sedaj

otroške nogavice	Din	3.- dalje
moške	3.-	
ženske	6.-	
moške srajce	18-50.	
kravate	7.-	
damske hlačke svilene	10.-	
kombeže	22.-	
rokavice	12.-	
moške ovratnike	6.-	
otroške čevlje	17.-	
fantovske čevlje	66.-	
moške čevlje z usnjenimi podplati	80.-	
ženske čevlje z usnjenimi podplati	68.-	
otroške mornariške obleke	68.-	
fantovske obleke	90.-	
moške obleke športne	140.-	
zelo ugodno	220.-	

pri trdkl

ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 STRITARJEVA ULICA 1-3

Pozor! Pozor!

40.000
dinarjev
lahko
dobite!

Prihodnji dnevi Vam lahko
naklonijo srečo. Pazite dobro,
skriva se v navodilu o uporabi
Radiona. 8. maja izide poja-
snilo v tem časopisu.

RADION

nagradno tekmovanje

RADION pere sam - pere prizanesljivo

Splošna gospod. in konzum. zadruga za Gorenjsko,
r. z. z. o. z. na Jesenicah,

priporoča vsem članom ter jeseniškemu delavstvu in nameščenstvu sploh

svojih sedem združnih prodajaln (na Savi, na Jeseni-
cah, Gosposvetska, na Borovljah, na Koroški Bell, na
Dobravi, v Mojstrani in v Gorjah), svoji dve združni
gostilni (na Savi v Delavskem domu in na Javorniku
pri Konjičku) in pa zvočni Kino Radlo, ki predvaja naj-
lepše zvočne filme.

To največje delavsko združno podjetje na Gorenjskem naj podpre
vse gorenjsko delavstvo!

Čitateljem „Delavske Politike“ se priporoča

Franc Golob, Ljubljana

Wolfova ulica 8 — Telefon štev. 27-81

Trgovina s kuhinjsko posodo in gospodinjstvi predmeti

Dobro blago in nizke cene!

J. Goldstein

OPTIK / LJUBLJANA

POD TRANČO 1

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih očal,
triedrov, tlakomerov, toplomerov, tehtnic za mleko,
vino, žganje in tako dalje.

Priporoča se

JERŠIN IVAN, krojač
Kranj

Priporoča se brivsko-frizerski salon

Žerjav Vladimir
Kranj, Savski breg 13

Dvokolesa

v veliki izbiri
po ugodnih plačilnih pogojih

Henrik Arlati - Maribor
Ulica 10. oktobra št. 4

M. Kokl

manufaktura

Kranj

Najmodernejše čevlje kupite
v trgovini

Černilec Andrej
Kranj

Istotam se sprejemajo popravila
in naročila po meri. — Lastni
izdelek!

ELITNA KONFEKCIJA

MASTEK — Maribor

Vedno najnovejše za dame in gospode!

Modno čevljarstvo
Joško Greifoner, Ptuj**Vuga & Bačnar**galanterija, pletenine, trikotaža,
šolske in čevljarske potrebščine

Ptuj

Na drobno! Na debelo!

Alojz BrenčičMANUFAKTURA, DROBNARIJE
PLETENINE IN KROJAŠKE
POTREBŠČINE

Ptuj

nasproti pošte

Ure, vseh vrst zlatnina, kolesa najboljših znamk in
vsi posamezni deli, v veliki izbiri in nizki ceni pri**JANKO ŠKRUBEJ**

Krško št. 66 — Sevnica št. 72

**Zadružna elektrarna za Ptuj, Breg in
okolico v Ptuj, z. z. z o. z.**Žarnice, kuhalnike, lestence, likalnike, motorje in vse ostale
električne aparate in material ima stalno na zalogi Zadružna
elektrarna Ptuj. Zmerne cene, bogata zaloga, točna postrežba**SPLOŠNO KONZUMNO DRUŠTVO „POSAVJE“**

regist. zadruga z omej. zavezo v ZAGORJU ob Savi

obvešča vse one člane, ki že dalje časa ne kupujejo svojih potrebščin
v zadružnih prodajalnah in svojce umrlih članov, da so bili izključeni
iz članstva glasom sklepa skupne seje upravnega in nadzornega odbora.
Svoječasno vplačane poslovne deleže naj omenjeni dvignejo v času do
30. junija t. l. ker se bodo sicer vsi deleži pripisali rezervnemu
skladu zadruge in pozneje izključeni nimajo pravice zahtevati izplačil.

Zagorje ob Savi, dne 30. aprila 1938.

Upravni odbor.

Klemenčič Ernazaloga klobukov, nogavic,
perila, papirja, šolskih in
pisarniških potrebščin ter
drugih drobnarij

Ptuj

Ivan Cviki

manufakturna trgovina

Ptuj

Velika izbira! Tovarniške cene!

Brenčič AntonTrgovina z železnino, stavbenim materi-
jalom, barvami, laki, firneži in vsemi
slikarskimi potrebščinami.

Zaloga orožja in municije.

Prodaja smodnika in raznih raznesil.

Čebelarke potrebščine.

Ptuj

Hiša z dvosobnim stanovanjemvelikim vrtom in dvema njivama v bližini Ma-
ribora se odda v najem. Naslov v upravi lista**Za 1. maj
izlet na Grič - Oset**

Rošpoh (pod Sv. Urbanom)

kjer se dobi vse vrste najbolj-
ših toplih in mrzlih jedil, pre-
nočišče in prvovrstni domači
vinski pridelek „Gričkovec“**Josip Šinigoj**

trgovina z delikatesami

Maribor, Aleksandrova 18

nudi delavcem in turistom
vse vrste sira, salame, klobas
itd. Vse je pri nas vedno sve-
že, pristno in po zmernih cenah**ALOJZ PINOZA**

urar — optik

PTUJ, Panonska ulica 5

(nasproti mesarja Urbana)

Velika zaloga ur, zlatnine, srebrnine, očal,
budilk in stenskih ur.Popravila se izvršujejo hitro, dobro in po
ceni z jamstvom.Nakup zlata, srebra in starega denarja po
najvišji ceni.**Vnuč Jože**

trgovina z mešanim blagom

v Ptuj

**Hranilno in posojilno
društvo delavcev
v Mariboru**

regist. zadruga z omej. zavezo

Poštni čekovni račun št. 13.143 - Telefon 26-35

Uradne ure: Vsak delavnik

od 17. — 19. ure in vsako so-

boto od 16. — 18. ure v društ-

veni pisarni: **Frankopanova**

ulica št. 37 (v lastni hiši).

Hranilne vloge se obrestujejo s 4%
odnosno 5% proti odpovedi.**Delavci, nameščenci,
meščani!**Zdrava in rdeča lica dobe,
kdor kruh Delavske pekarne je!

Kupujte vedno najboljši kruh iz

Delavske pekarne**v Mariboru**

Tržaška cesta 38 — Telefon št. 23-24

Prodajalne:

v Mariboru: Glavni trg 18

Aleksandrova cesta 19

Stolna ulica 2

Tržaška cesta 38

Studenci: Kralja Petra c. 72